

Hoop

een toneelstuk van Stijn Devillé

Optimisme is een morele plicht. (Karl Popper)

Optimisme is een gebrek aan informatie. (Heiner Müller)

HOOP

De gespeelde tekst kan verschillen van de tekst in deze brochure. De tekst van Hoop kwam tot stand dankzij een werkbeurs van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

De voorstelling gaat in première op 3 december in OPEK te Leuven, in regie van de auteur en in een productie van Het nieuwstedelijk (Leuven, Hasselt, Genk). De muziek is van Trijn Janssens, Geert Waegeman & Bert Hornikx.

Met Christophe Aussems, Lena Devillé, Maarten Ketels, Simone Milsdochter, Michaël Pas, Tom Van Bauwel, Bram Van Der Kelen, Erik Van Herreweghe & Sara Vertongen. Els Theunis staat in voor de dramaturgie, Natascha Pire voor de choreografie. Veerle Hasselman ontwerpt de kostuums.

Techniek en decorbouw onder leiding van Thomas Verachtert, Kishan Singh, Victor Thys en Stefan De Reese & Tom Buys (klanktechniek). Ellen Haesevoets (productieleiding), Tim Toubac (communicatie), Eefje Bosmans (dagelijkse leiding), Els Gennez (zakelijke leiding), Christel Dusoleil (externe relaties). Veel dank aan David Haljan en Peter Tom Jones.

Leestip : de tekst is leesbaar als in mekaar schuivende verticale kolommen. De bladspiegel geeft zo het pingpongen der dialogen weer. Bovenaan elke pagina staan de namen van de betreffende personages boven hun 'kolom'. Deze plaatsing wisselt per scène.

Dit is een uitgave van Het nieuwstedelijk vzw. Opvoeringsrechten bij SABAM – © Stijn Devillé 2015.

Hoop

personages

egon starck
jonge ondernemer

gwendolyn lallemand
minister van economie & energie voor de liberale partij

etienne 'stevie' lallemand
haar overleden vader

carl jacobs
haar schoonbroer

luc ackermans
christendemocratisch burgemeester

nico mathys
zijn secretaris

david ackermans
zijn zoon

tina krimp
CEO van ENERGO, een grote energie-multinational

een kind

egon nico

Deel I

zomer 2018

1.

skypegesprek met oortjes

diane
zeg aan de
aan de jappers
dat ik niet meer
dat ik niet meer kan wachten
het is nu of niet
ze gingen dit in 17 doen
nu zijn we bijna twee jaar
bijna twee jaar verder

het is hun oceaan
het is hun plastic
ze doen maar

het feasibility report
was klaar in 16
toen hadden we moeten starten

nog iets

check orphan's care investment fund
ik heb een afspraak deze middag
ik wil alle achtergrond

wat?
zweet?
zweet ik?
ja
blijkbaar
misschien is het hier
misschien is het hier
warm
nee geen koorts
alleen zweet

ik kan douchen om 14.25u

strik goed?

nog iets

ik heb een bureau nodig
dat de oliemaatschappijen kan
dat de oliemaatschappijen voor de rechter kan slepen

asymmetrische kennis
oplichting
kartel- en bendevoering
misdaden tegen de mensheid

meneer starck?

egon *nico*

ja

laat bekijken of we een zaak hebben

meneer starck?

ja

de burgemeester
en de minister zijn er

ik kom

diane

ik moet gaan

één ding

crunchy chocopasta
met hele noten
kunnen we daar iets mee?

tina
david

2.

in de schaduw
is het draaglijk
godverdomme zeg
wat is dit voor keet
heetste dag in vier jaar
en dan begeeft de airco het
ze werken eraan
luxehotel
mijn oor
binnen is het niet te harden
mijn vlucht vanuit charles de gaulle
kon niet vertrekken
zelfs de ventilatie doet niks meer
alles zit potdicht
de wielen van het toestel
waren door de hitte in het tarmac gezakt
kon niet voor- of achteruit
het duurde uren voor we konden opstijgen
waarom neem je niet gewoon de trein?
als het nu een beetje zou waaien
ja
dan kregen we de pestlucht
uit de binnenstad
er nog bovenop
krijgt je vader dat nog steeds niet opgelost?
toen ik eurocommissaris was
legde hij het land lam
voor elke beslissing
die ik wou doordrukken

wat een vuil spel heeft hij toen gespeeld
als premier

met zijn referendum

om zijn populariteit op te krikken

luc ackermans
godverdomme

maar het huisvuil ophalen –
nu hij burgemeester is
dat lukt hem niet
haha
jongens

geen idee
ik zie hem nauwelijks

het afval stapelt zich op
en mensen blijven het gewoon
dumpen
op straat
ook al is het
hoelang?
in zeventien weken
niet meer opgehaald
dat ziet er niet goed uit
voor de verkiezingen dan
onderschat hem niet
de comeback kid
hij is populair

tina

david

en een stad is geen regering
- heb jij toevallig nog –
o
het was mijn laatste
sorry
geen punt
trekken?
eh
graag
delen is het nieuwe hebben
dank je
waarom zet hij
de civiele bescherming niet in?
of de brandweer
van mij mogen ze komen
met hun waterkanon
ik bedoelde
het afval
geen idee
hij wil een punt maken
denk ik
zeventien weken
jezus
dat moet staan gisten
misschien iets voor ENERGO
hebben jullie geen biomassacentrale
is de moeite niet
o ja
het moet genoeg opbrengen
was ik even vergeten
hoe was het nog
met de moraalridderij?
nog veel zieltjes gewonnen
nog veel levens gered
dat is lang geleden
de burgerlijke partij
dat was het toch?
je beweging?
ja
en nu?
ik ben partner bij crowell & moring nu
internationaal recht
mooi
ik mis je artikels in de NRC
ik was fan
dat zal wel
echt
ik heb dorst
ik moet wat water
ofzo
wat brengt je hier
moet jij niet op een of ander
sjiek hoofdkantoor zitten
bij ENERGO
in parijs
of je waren slijten
bij regeringsleiders
de minister is hier
en de burgemeester
oude rekeningen
allesbehalve
ik heb een zakenvoorstel
het zou me verwonderen

tina *david*

als je die twee
op één lijn krijgt

jij vooral

en jij wat?
wat brengt jou hier?

ah!

de liefde

tina david nico

3.

telefoon

nee zoetje
ik kan hier niet weg nu
en het gaat laat worden ook
ja
eerst die presentatie
dan nog besprekingen
ja
ik weet het
sorry
hoe doet hij het?
en de reva
schreeuwt hij nog zo?

is het niet te warm daar?

maar die verbanden
hoef je toch niet zelf te doen
dat lukt toch niet alleen
nee ik ben er niet
maar je kan toch op de thuishulp wachten
ja
sorry
okee
geef hem een knuffel
ja
hey david

ça va?

pff
ja zeker?
marjan

ja

ze is thuis
met joris
hoe oud is die nu?

14
wordt 15
een reus ondertussen

ja

jezus
wat een temperatuur
ik heb nog vaak
op hem gebabysit

o

en gesukkeld
met die rolstoel
ja!
weet je nog?
zeker
godverdomme
toffe kerel
ja

ze hebben hem
een paar weken geleden
in de instelling
uit zijn stoel getakeld
om hem in bad te zetten

tina

david

nico

zo'n verpleegstertje heft niet zomaar
een vent van twee meter
uit zo'n rolstoel

maar de mengkraan bleek stuk

en die verpleging is compleet onderbestaft

en ze hebben hem
met z'n hele lijf
in dat veel te hete water
getakeld

jesus

niemand had door wat er gebeurde

wij zouden er eerst onze teen in steken
en meteen voelen dat –
maar voor hem –
hij kan zich niet uitdrukken

dus nu
revalidatie ja
derdegraads
en hij begrijpt er niks van

we moeten dat verbrande vel
soepel houden
door het voortdurend te plooiën
hij vindt het een hel
schreeuwt moord en brand
snapt er niks van
denkt alleen dat we hem martelen

mijn eigen zoon
vertrouwt mij niet meer

je ziet hem bang worden
als hij ons ziet

enfin

als ik iets
kan doen
nico

nee bedankt
da's lief
maar ik denk niet –

inspringen
voor marjan
echt waar
jesus man

goed
ik moet
denk ik –

luc
nico

4.

nico!

is ze al hier?

haar chauffeur
heeft haar net afgezet

waar is ze?

geen idee
ze belt
ze is aan het –

en starck

ja
ik wist niet dat die zo jong was

ja

je zoon is er ook

godver-

wat komt die –

en tina krimp

ja

godver-

ik zit te sukkelen met –

kan jij dit?

geef

ik haat smokings

wat een gedoe

en waarvoor

mijn hemd plakt tegen mijn lijf

heb je het afschakelplan

de hele stad

valt eronder

dat meent ze niet

alle districten

ik heb hier een haven

een industrie

en jij hebt dat mee goedgekeurd?

het zal niet zo'n –

het grootste ziekenhuis

van west-europa nico

wil ze dat allemaal zonder stroom zetten

het zal gefaseerd lopen

in schijven

geef me de premier

waarom zit jij in godsnaam

in dat bestuur?

luc

het bestuur kan niet –

dat weet jij ook

we moeten –

over twee minuten

geef me de premier

als ik de coalitie van burgemeesters samenroep

zal hij –

het belt

godverdomme voice-mail

dat heeft hij gehoord

vrees ik

wat zegt krimp

die is hier met een reden

ja

luc

we moeten –

ja

lap – weer los

gwen *david* *stevie*

5.

ze bellen

ben jij er al?

ja
hele tijd
waar ben je

aan de inkom
wacht even –
wat doe jij hier

ik?

ja

ik ben hier niet

ah okee

sorry

wat zei je?

ik barst van de hoofdpijn

heb je een auto

ja

ik wil meteen

weg kunnen straks

je kan afleggen

wat?

ah okee

kus

kus

kus

wat zeiden ze

ze kunnen nog niks

uitsluiten

het kan vanalles zijn

ze hebben bloed genomen

nemen ze geen scan?

daar moet ik nog voor terug

over een week

fok

ik heb hoofdpijn

hier

wil je dit?

ben je gek

stop het weg

ik ben minister

staatssecretaris

minister

wat?

sorry

niks

kom hier

wacht

je verkreukt het hele ding

en dan

denk je dat iemand

er in deze hitte

langer dan een kwartier

toonbaar uitziet?

wat is dat met die airco?

ze werken eraan

dan mogen ze harder werken

ken jij die starck?

ja tuurlijk

hij zit op mijn beide domeinen

ik weet het niet

gwen *david* *stevie*

met dat soort gasten

jong

nog geen dertig

so?

gewoon

jong

ik was nog geen 30 toen ik prof werd in oxford

en 32 toen ik minister werd

die jongen is een paar

miljard dollar waard

heb je te klagen?

en wat schiet er over

van jouw fortuin?

genoeg

ik klaag niet

hè?

wat

niks sorry

ik dacht –

laat zitten

waar is

heb jij

heb jij nog van carl gehoord?

nee

eigenlijk

al maanden niet

waarom?

ging die komen?

6.

dames en heren

welkom hier
op het prachtige domein
de merode
waar duchtig aan de klimaatregeling
wordt gewerkt

en al houdt meneer starck
van stijl
van pomp and circumstance

ik ga toch in die verschrikkelijke hitte
die verdomde strik uittrekken

we staan hier allemaal te zweten
niet?
dus wie mijn voorbeeld volgen wil

dames en heren

als ik uit de nationale politiek
ben gestapt
om burgemeester te worden
was dat
om iets in beweging te zetten
om direct en snel
resultaat te boeken
iets te verwezenlijken
wat de mensen voelen
impact te hebben
op de levenskwaliteit
zodat de mensen
ook van mij eens zouden zeggen

wel die luc

het is de kwaadste niet

hèhè

alle gekheid op een stokje

u weet dat ik het niet eens was
met het ons door europa opgelegde
bezuinigingsbeleid

ik heb ertegen gevochten
met alles wat ik in huis heb

ik heb een referendum uitgeschreven
waar een grote meerderheid van u
aan mijn kant bleek te staan

ik heb uiteindelijk mijn functie als premier neergelegd

omdat mijn integriteit
mij dierbaarder is dan mijn functie

ik heb het bezuinigingsbeleid van europa
niet kunnen verhinderen

maar ik heb er

in deze stad
wel de impact van gezien

de bezuiniging op zorg
op onderwijs
op wetenschappelijk onderzoek
op innovatie
op openbaar vervoer
en ga maar door

de verhoging van de pensioenleeftijd
de verlenging van de werkweek
de desindexering
hebben een stakingsgolf
onder het gemeentepersoneel
veroorzaakt
niet alleen hier
ook in andere gemeenten

ons huisvuil wordt al weken niet meer opgehaald
omwille van de povere statuten
waarin deze mannen
hard werk moeten leveren

en ik begrijp hun woede

enfin
we zijn niet hier om –

we zijn hier om
het tegendeel
te bewijzen
om het hoofd te bieden
blik op de toekomst

dames en heren

wij zijn de eerste stad in europa
waar we zelfrijdend elektrisch
openbaar vervoer inrichten

wie in de randgemeenten woont
en slecht ter been is
hoeft niet meer te treuren
dat de regering in 2013
de belbussen heeft afgeschaft
vandaag bieden we een oplossing

een zelfrijdende
elektrische
citius-wagen rijdt voor

u stapt in
geeft uw bestemming
en uw visakaart in
en u wordt ter plaatse gebracht

na de rit
parkeert het voertuig
zich netjes in het laadstation

de loonkosten
die de belbussen zogezegd onbetaalbaar maakten
vallen weg
en

de uitstoot
die de belbussen vervuilend maakte
valt weg

wij laten de bejaarden
die in de buitenwijken
geïsoleerd dreigden te raken
niet in de steek

u hoort erbij
u bent de stad

aan de treinstations in onze stad
zullen
onbemande citius-taxi's klaarstaan

en voor wie zelf geen auto heeft
stellen we citius-autodelen voor

het mooiste van het verhaal
is misschien wel
dat de bedenker en de ontwikkelaar
van citius
iemand van ons is

egon starck
groeide hier op
studeerde aan onze universiteit
voor hij internationale
faam en fortuin
vergaarde

er is
dat moet ik toch nog even zeggen
misschien maar één
maar

en dat is

de dingen rijden op elektriciteit

op zich geweldig
daar niet van
dat maakt geen lawaai
dat stinkt niet
dat is niet slecht voor de gezondheid
ze zijn veiliger dan eender welke
andere auto
maar dus

één maar

elektriciteit

en dat brengt ons terug
bij onze regering
en ze zit hier
onze regering
in de figuur van staatssec –
van minister excuus
minister van energie
en economische zaken
gwendolyn lallemand
(welkom gwen)
die vanmorgen
een nieuw afschakelplan

heeft voorgesteld
waarbij alle districten
van deze stad
deze winter
bij stroomtekort
kunnen worden
afgeschakeld

deze stad
met haar haven
haar industrie
haar universiteit
en vooral
het grootste ziekenhuis
van west-europa
wil de minister
desgevallend
zonder stroom zetten

omdat de regering
er niet in geslaagd is
in haar besparingsdrift
voldoende elektriciteit te voorzien
voor onze groeiende behoefte

en ja
dan
dan
valt het hele feestje hier vandaag
in het water

maar goed
ik ken haar een beetje
en ik zie
dat ze zich weer beeldig heeft uitgedost
vandaag
dat ze dus klaar is
voor een feestje

ik ben ervan overtuigd
dat we goeie argumenten hebben
om haar
zodadelijk
als hier de champagnekurken
gaan knallen
te overtuigen
haar plannen te herzien

dames en heren

u en ik
wij zijn de stad
ik stel u voor
citius
the city belongs to us

burgemeester
mijnheer starck
dames en heren

eerst en vooral
van harte gefeliciteerd
met dit fantastische project

dankuwel
danku

ik wil toch even zeggen

ik heb de indruk
 dat als luc spreekt
 voor eigen gehoor –
 en dat is natuurlijk typisch
 voor een thuismatch –
 hij altijd iets scherper
 uit de hoek komt
 dan toen hij premier was

en ik bedoel dat niet
 kwaad
 ik wil zeggen
 de rol
 van burgemeester
 ligt u
 luc
 dat is niet iedereen gegeven

maar ik moet er wel
 aan toevoegen
 dat regeringsbeleid
 en dat is misschien
 veranderd
 sinds jij geen premier meer bent
 dat regeringsbeleid
 niet wordt onderhandeld
 op recepties
 voor de ogen van de pers
 en het publiek
 en onder invloed van champagne

dat doen we op het kabinet
 dat doen we in de kern
 (in de schoot van de regering
 jaja)

maar voor het hier
 teveel over onszelf gaat
 wil ik het toch vooral hebben
 over de fantastische ondernemer
 en inspirerende leider
 die dit project mogelijk maakt
 (en die jij zo weinig
 aandacht geeft luc)

ik heb het over
 egon starck
 dames en heren

een lichtend voorbeeld
 voor jonge ondernemers

nog geen 17 was hij
 toen hij zijn eerste app
 ontwikkelde en commercialiseerde
 kebàam
 met de verkoop daarvan aan google
 maakte hij de eerste keer fortuin
 en dat investeerde hij opnieuw
 telkens met de drang
 om te innoveren

in rusland heeft hij
 de sector van de pakjesdiensten
 op zijn kop gezet met
 altius
 wat in het latijn

hoger
betekent
starck least in rusland
de luchtlaag tussen 75 meter
en 80 meter hoogte
en creëerde een onbemande pakjesdienst
met drones
die je bestelling
voor je deur
in je achtertuin
of op je balkon aflevert

grote marktspelers
als UPS
TNT
en DHL
moesten hun strategie herzien

altius kent geen problemen
met files
met werktijden
met loonkosten

al moet ik zeggen
egon
dat ik blij ben
met onze wetgeving
op het luchtruim
zodat we hier niet de hele tijd
het gezoem van die dingen
boven ons hoofd moeten verdragen
ik zou er
denk ik
gek van worden
en ik heb nu al hoofdpijn

overigens vraag ik me af
je hebt nu
citius – sneller
altius – hoger
wanneer volgt
fortius – sterker?
en vooral
wat zal het worden?

dames en heren
ik –

het –

het spijt me

ik denk

de burgemeester heeft ongelijk

en weet u waarom
omdat jonge ondernemers
als egon starck
bewijzen
dat hij ongelijk heeft

als een overheid
zich terugtrekt op zijn kerntaken
ontstaat er ruimte

voor jonge ondernemers
om in dat gat te springen
en ik weet
het is de voorbije jaren hard geweest
en we zijn er nog niet doorheen
maar precies de besparingen op
openbaar vervoer
maken mogelijk
dat vandaag dit prachtige initiatief
ontstaat

innovatie komt van ondernemers
innovatie is in de geschiedenis
van de mensheid nog nooit van een overheid gekomen

ik geloof in innovatie
ik geloof in technologie
ik geloof in hybride auto's
ik geloof in zelfrijdend vervoer
ik geloof in egon starck
ik geloof in mensen met ideeën

ideeën kunnen de wereld veranderen

ik geloof
dat de ideeën
van egon starck
dat zullen doen

dank u
mevrouw de
mevrouw de minister
dat zijn mooie
mooie woorden
dank u
ik
geloof niet in hybride
hybride auto's
volgens mij zijn ze
de stuiptrekking van
een stervend systeem
dat niet los
los kan komen
van olie
het is een beetje water in de wijn
het is vis noch vlees
het glas is halfvol of halfleeg

ik denk dat u de toekomst
de toekomst
niet goed begrijpt
u feliciteert mij
met iets wat ik niet heb ontwikkeld

de citius-auto's
zijn ontworpen
door een gemeenschap
online
open source
ik weet zelf niet precies
hoeveel mensen eraan hebben mee
meegewerkt
ik sta op de schouders van reuzen

ondernemerschap
is een een

fetisj
de dichter die zijn pen opneemt
is aan het ondernemen
de boer die zijn spa de grond in steekt
is een ondernemer
de man die tegen betaling
vrouwen en kinderen
op gammele bootjes laadt
en reddeloos de zee op stuurt
is een ondernemer

dus ik weet niet –

het internet
de gps
de reis naar de maan
het spoorwegnet
geneeskunde
de grootste
de grootste innovaties uit de
uit de geschiedenis
zijn precies door
overheden gedaan
door staten en universiteiten

vaak
vaak zijn ondernemers
ermee aan de haal gegaan
voor eigen gewin

edison kon de gloeilamp patenteren
die vòòr hem
al door vijf anderen
was uitgevonden
mark twain zei
er is 1000 man nodig
om een telegraaf uit te vinden
of een fotoestel
of eender wat
maar alleen de laatste man
krijgt de eer
en we vergeten alle anderen
newton zei
ik sta op de schouders van reuzen

stel je steve jobs voor
op een onbewoond eiland
zonder opleiding
zonder een overheid
of het leger
die de computer hadden uitgevonden –

veel mensen uit mijn omgeving
hebben het idee
dat ze zelf reuzen zijn
dat ze veel bijdragen
dat ze veel toevoegen
dat ze waarde creëren
alleen omdat ze veel geld verdienen

maar de grootste genieën
van mijn generatie
ontwikkelen alleen maar strategieën
om mensen zoveel mogelijk
te laten klikken op
op advertenties

KLIK KLIK KLIK KLIK

er zijn zoveel waardeloze jobs
overal
waar je maar kijkt
jobs waarvan de mensen zelf
zelf zeggen dat ze
dat ze overbodig zijn

beursmakelaars
copywriters
reclamebureaus
creëren geen welvaart
ze verplaatsen alleen welvaart
van arm naar rijk
van nog armer naar nog rijker

die vuilnismannen hebben groot gelijk
met hun staking
want hun werk is nodig
zij dragen bij
aan een leefbare omgeving
maar wie kijkt er naar hen om?

terwijl een beursmakelaar –

dat geld ergens wordt
geconcentreerd
wil niet zeggen
dat de rijkdom daar ook
wordt gecreëerd

wat voor wereld willen wij?
u bent
een wereldverbeteraar
meneer starck

ja

wereldverbeteraar

ja
natuurlijk
dat
dat hoop ik toch
ik vind
ik vind het erg verwonderlijk
dat u daar
zo spottend over doet
wat wilt u dan zijn?
wilt u dan een
wereldverslechteraar zijn
ik weet niet
waar u –

want dat bent u

zonder twijfel

u bent een wereldverslechteraar

dit is misschien toch wat sterk
meneer –
starck

u allemaal
op dit ogenblik
empirisch gezien

egon luc gwen

ik ook zelfs
soms

omdat we er niks aan doen
omdat we ons niet die vraag stellen
welke wereld willen wij?

over welke kennis en vaardigheden
moeten onze kinderen straks
straks beschikken
in 2035

als ze voor het eerst solliciteren

dat vragen we ons weleens af

maar dat is de verkeerde vraag

omdat ze ervan uit gaat
dat het buiten onszelf ligt
dat de dingen hun gang gaan
en wij zo goed mogelijk moeten meedeinen op de
op de golven

wij moeten niet meedeinen op de
op de golven

wij moeten de golven maken

het moet niet gaan over vaardigheden
maar over wat wij willen
over
over idealen
wat willen wij
dat onze kinderen
waardevol vinden

wij kunnen dat zelf beslissen
dat zijn we vergeten

het is niet moeilijk
nieuwe ideeën te verzinnen
de moeilijkheid is
te ontsnappen
aan de oude

dus

de vraag is

wie beslist er over onze toekomst?

het antwoord is

wij

ik word
ik word gebeld

diane
heb je hem?

(hij voert een telefoongesprek in het chinees)

luc nico
 tina

8.

 luc
 heb je even?

tina
nico
nico
tina
nicotina
hèhè

 grappig
 vind je?
 excuseer

 luc
 wij moeten praten

jij ook al
 prachtig initiatief
 dit hier

exxon total
heeft ENERGO opgekocht
ik zie niet
hoe jij zo blij kan zijn
 elektrische wagens
 hebben elektriciteit nodig
 daar doen wij in

ja
 en jij hebt blijkbaar
 elektriciteit tekort?

ik heb je hulp
niet nodig tina
 sounds familiar
waar kom je voor?
 reactor drie
 moet terug open
de minister is net weg
als je snel bent
misschien –

 ik ken gwendolyn haar standpunt
 nu dat van jou nog

jij gelooft toch niet
dat iets wat ik zeg
haar van mening zal doen veranderen?

tina
jullie zitten in dezelfde liberale familie
ik niet

 als de burgemeester
 van de tweede stad zegt
 dat hij er geen been in ziet
 om de reactor terug op te starten
 dan zal dat gehoord worden

ben je gek
 de mensen zitten niet te wachten
 op een afschakelplan
 maar op actie
 ze willen hun stroom verzekerd zien
 jij kan er wat aan doen

ik probeer mijn stad
op een andere manier
te runnen
we hebben klimaatdoelstellingen
over 10 jaar

luc nico
 tina

zijn we koolstofneutraal
 kernenergie is clean
er zitten al jaren
scheurtjes in die reactoren van ENERGO
en je krijgt ze niet hersteld
die reactor
staat in mijn achtertuin
 zelfs als hij in zwitserland stond
 als er echt iets gebeurt
 gaan we eraan
 maar het punt is
 er zal niks gebeuren
 kernenergie
 heeft
 per kilowattuur
 de laagste dodentol
de laagste dodentol
hoe verzin je het
 ik verzin het niet
per kilowattuur
meen je dat?
 dit is geen grap luc
werkelijk?
 weet je hoeveel mensen
 sterven door vervuiling
 door steenkool
 of hoe toxisch zonnepanelen zijn?
niet
ze zijn niet toxisch
 ik ken rapporten –
weet je wat je krijgt
als een windmolen in zee stort?
 wat –
een plons

en wat krijg je als een kernreactor in zee lekt?
 altijd zo hysterisch
ik geef je
vier lettergrepen

fuk – u – shi –
 jaja
 er stierven 20.000 mensen toen

 door de tsunami

 niet één door het ongeluk met de reactor
nee
die komen nog
 er is sinds de ramp
 nauwelijks een verhoging
 van het aantal kankergevallen
 waar te nemen
dit is een absurd gesprek
 ja dat is het
 een absurd gesprek

 omdat kernenergie
 de enige technologie is
 zonder co2-uitstoot
 die op grote schaal toepasbaar is
de Duitsers
doen het al tien jaar zonder
 en hoeveel bruinkool
 wordt daar verstoekt?
dat is toch achterhaald

luc nico
 tina

het hele land heeft de omslag gemaakt
wat heb je nodig

ik?

ik dacht dat jij wat nodig had
elke maand
dat die reactor niet draait
kost mij 40 miljoen dollar

het gaat om geld
natuurlijk gaat het om geld
doe niet zo naïef
wat heb jij nodig?
pensioenen?
je vuilnismannen?

jij weet toch
wat je aan het doen bent hier?
ik probeer een deal te sluiten

dit is smeergeld
ik doe je een constructief
commercieel voorstel
we bouwen in samenwerking
met de stad
een windmolenpark in de haven
dat zijn jobs
schone energie
exposure voor het stadsbestuur
we leasen de grond
tegen een prijs
die jouw ambtenarenpensioenen dekt
zeg me een getal
i'll make you an offer you can't refuse

-

 waarom lach je
 dat komt uit
 the

the godfather

 wel toepasselijk

 wat wordt het?

geef me tijd

 luc

egon *carl*

9.

schijt
schijt
schijt

diane
het is okee
hij is er

mijnheer jacobs
 ja
 excuseer
 carl jacobs
 excuseer
ik heb al veel over u gehoord
 en ik over u

 ik vond alleen de kamer niet –

wat doet u
 ik leid
 momenteel
 space com
 mijn onderzoeksbureau voor de ruimtevaart

ik bedoel
 veel onderzoek
 naar wrijving
 weerstand

dat begrijp ik
ik bedoel
die nootjes

 o
 ja

onhandig
 ontbijt

u moet op uw
u moet op uw
gezondheid letten
 gezondheid?
 zwaar overschat
 vind ik
 ik mankeer niks

als u wil samenwerken
met mij
moet u mij garanderen
dat u beschikbaar bent
 we zullen zien
 als de deal mij aanstaat
 doe ik het
 anders niet
 ik heb het niet nodig

orphan's
orphan's care investment fund

 ja

interessant
 u heeft geld nodig

onzeker
 en kennis

hier
 wat is dat?

lunch
 in een confituurpot
het is een groentestoofpot

egon *carl*

100% vegan
2u37 minuten
op 50° celsius gegaard
 u maakt ze zelf
min of meer
 dat u daar de tijd voor heeft
ik ben alleen
ik moet me organiseren
 ik ook
 maar ik organiseer me niet
vandaar de nootjes
 ja
groenten in een pot
draai dicht
en met de vuile vaat
in de afwasmachine
2u37 later
heb ik eten
 lekker
je kan het ook programmeren
dan heb je ontbijt
 ik heb een vriend

 die maakte soep
soep
 op straat
straat
 voor daklozen
 vluchtelingen
 en sans papiers
en nu?
 nee
 hij is advocaat

wrijving dus
 ja
 leuk
 fysica
 cijfers
u bent astrofysicus
 jep
wat deed u dan op wall street
 de algoritmes berekenen
 blijft hetzelfde
 alleen de bonus was er beter
natuurlijk
 vervelend op den duur
ik wil twee dingen
 mijn kennis
 en mijn geld
okee
 zei ik toch
ik werk aan
een smartgrid
om elektriciteit
onderling te delen
zonder centrale sturing
een intelligent net
dat commerciële productie
overbodig maakt
 niet zo moeilijk

 een computer
 met de rekenkracht van deze telefoon
 heeft ons
 in 1969

egon carl

naar de maan gebracht
en nu lopen we er mee in onze broekzak
en spelen minion rush
of sturen in 140 tekens
onze mening de wereld rond
terwijl
buiten het kader denken
de werkelijkheid houdt niet op
bij wat we vandaag zien
ze is oneindig
in haar mogelijkheden

zoals het heelal
zoals het heelal

dat maakt de ruimtevaart
onweerstaanbaar
riskante onderneming
met uw eigen geld
ja
er is een manier
om in de ruimtevaart
een klein fortuin te maken
en dat is?
met een groot fortuin beginnen

–
dat is een grap
een grap?
ja
u doet het niet voor het geld
dan had ik op de beurs moeten blijven
nee
over tien jaar
zetten we mensen op mars
is dat ook een grap?
neen dat is geen –
plezierreisjes
voor russische miljardairs
ik heb het over kolonisatie
een uitweg voor de overbevolking
op aarde

kolonisatie
in de toekomst
leven we multiplanetair
multiplanetair
welja
de enige realistische piste
is natuurlijk
mars
de rest ligt te ver weg
dus
eigenlijk gewoon
bi

bi?
biplanetair
als je wil
hoe krijg je dat verkocht
NASA

okee
is mijn grootste klant
mijn raketten
zijn 75% goedkoper
dan lockheed
en boeing
dus ja

egon *carl*

en we ontwikkelen
een methode om
terug te keren op aarde
en verticaal te landen

verticaal

die fokkers van lockheed
dumpen hun raketten
in de ruimte
en laten alleen de capsule
terugkeren
aan een parachute

spitstechnologie uit de oertijd

da's een gigantisch verlies
aan grondstoffen en werkuren
ruimtevaart is nooit duurzaam
we moeten het gebruik
van fossiele brandstoffen
alleen tot de ruimtevaart beperken

ik weet niet of ik met u
kan samenwerken

doe niet naïef
je telefoon
je gps
voor alles
heb je de ruimtevaart nodig

de aarde raakt op
mars is de enige uitweg

op het paaseiland
raakte het eten op

en?

en de eilandbewoners begonnen die
begonnen die grote koppen te kappen
om de goden om vruchtbaarheid
te smeken
houtkap voor brandhout had
had erosie veroorzaakt
waardoor er voedselschaarste optrad
dus gingen ze vissen
en voor het maken van boten
en voor het verplaatsen
van de stenen beelden
was nog meer
was nog meer hout nodig
dus in hun paniek
gingen ze nog meer kappen
ze plunderden hun eigen grond

tot de laatste boom

en roeiden zichzelf zo uit

toen de hollanders
het eiland ontdekten
stond er niet één boom meer
en van de 14.000 mensen
waren er nog 2000 over

ze hadden de strategie
die altijd succesvol was geweest

egon carl

opgedreven:
houtkap om visserssloepen te maken
en om brandhout te hebben
en houtkap deed hen nu de das om

je lost geen problemen op
door ze te bestrijden
met de middelen die ze veroorzaken

je moet anders denken

de vikingen
op groenland
vielen zonder eten
en vonden geen alternatieven
ze hadden alleen maar vis
moeten vangen
maar daar
dachten ze niet aan

want vikingen eten geen vis

 eet jij vis?
nee

 vlees
nee
jij?

 nee
ik rook niet
ik drink niet
ik vlieg niet
ik eet geen vlees
 check
 check
 check

 maar niet vliegen?
ik skype
en als het echt moet
vaar ik

 veertien dagen
 van new york
 naar amsterdam

pakketboten
heerlijk

 vliegangst?
ik kan ongestoord werken
op zo'n schip
 tuurlijk

we moeten niet naar mars
voor kolonisatie

 ah
 okee

okee
ik dacht –

 bedankt voor de lunch
 tot ziens

ik wil uw wrijving –

 wat?

egon carl

we moeten uw kennis
rond wrijving en weerstand
horizontaal inzetten

 horizontaal

in een luchtdrukbus
bij 1/1000ste atmosfeer
 dat is bijna luchtledig
een middenvacuüm
waar we capsules met passagiers
doorschieten
aan 1200 per uur
 buizenpost
zoals buizenpost
ja
zodat je van amsterdam
reist naar parijs
in 25 minuten
 duurt nog lang
tenzij we er
nu mee beginnen
 komt dit uit uw koker?
ik noem het hypertube
 zot
alles lijkt onmogelijk
tot het is verwezenlijkt
 hoe wil je dat in godsnaam aandrijven?
ik werk aan
een smartgrid
om elektriciteit
onderling te delen –
 je zal de macht
 van de auto- en de vliegtuigindustrie
 moeten breken
 van de oliemaatschappijen
alles lijkt onmogelijk
tot –
 zot
jij zit in de
ruimtevaart
dus wie is hier zot?
 okee
doe je mee

 wat is je termijn
eerste proefritten?
over drie jaar
vaste trajecten over tien jaar
 intercontinentaal?
onzeker
 komaan
londen – beijing
 beijing?
ik weet –
shanghai is beter
maar dan moet ik door de kaspische zee
 shanghai?
15 jaar
max
 deal
deal
ik moet douchen
wacht hier
 okee
 ik moet bellen

stevie gwen
 carl

10.

ik snap niet
waarom al die taxichauffeurs
zo bang waren voor uber
ze zouden bang moeten zijn
voor starck
en voor die zelfrijdende auto's
 stil

wat is er laat me denken
ze maken zo
de kleine zelfstandige kapot
 ssst

in hoeverre
is die hele groene beweging
niet gewoon een trojaans paard
met een buik vol rode
marxistische
socio-economische doctrine
 kop dicht

jaja

maar dat
vraag ik me toch af
 fokfokfok

groen
is het nieuwe rood
 carl neem op

voor links
is die hele klimaatverandering
mooi meegenomen

het is de reden
waarom we alles zouden moeten doen
wat links toch al wilde
 zwijg nu eens

 carl!

 meisje!
 kun je komen?

 ik
 euh
 ik
 ben even in gesprek
 kom nu
 snel

 okee
 wat is er plots
 zo dringend
 kom gewoon
 nu

altijd zo dramatisch
 papa

 wat?
is al goed

 zwijg
 ik heb hoofdpijn
ik kom eraan
 je bent al
 tien jaar dood

ja

stevie gwen
 carl

 laat me gerust
ik wist niet
dat het al zolang was
 ga weg
 komaan
 dit is geen aflevering
 van dallas

dallas?

jezus

 wat dacht je dan?
 hamlet?

bijvoorbeeld

 dit is waanzinnig

ik heb je met smaak
opgevoed
beetje cultuur
en nu doe je mij af
als de eerste de beste soapfiguur
dallas
waarom geen vampierentoesand

 wat is er aan de hand

 niks

 sorry

 jawel

je klonk van streek

 ja

 ben ik ook

 ik weet het niet

 hij is weg nu

 het is voorbij

wie

 de hoofdpijn

gwen

wat is er

 hier

 carl

 en hier

 en hier

 en hier

waar is david

 ik durf hem niks

 te zeggen

Deel II

's anderendaags

11.

de zogenaamde klimaatverandering
heeft weinig met de toestand van het milieu
te maken
maar alles met het aan banden leggen
van het kapitalisme
en het indijken van onze westerse way of life

omdat ze uit zijn op onze rijkdom

rijke landen worden door de arme landen
gechanteerd en afgeperst
op zogenaamd morele gronden

terwijl
er lijden meer mensen op aarde
aan overgewicht
dan aan honger

dus wie heeft het hier moeilijk

in de jaren '60 vochten we een oorlog
tegen de armoede
en de armoede won

mocht de aarde werkelijk opwarmen
dan kunnen mens en dier
aan warmere omstandigheden wennen
via allerlei gedragsmatige
en technologische aanpassingen

airco bijvoorbeeld

prachtige uitvinding

als ze werkt

het beste aan de aarde is
dat als je er gaten in prikt
er olie en gas uitspuit

ik zie niet in waarom je de co2-uitstoot
zou moeten beperken

dat kost heel veel geld
en je zet de hele economie op zijn kop
terwijl er betere alternatieven zijn

ik begrijp niet
dat we zo gemakkelijk willen
sleutelen aan onze manier van leven

we kunnen net zo goed
nog een beetje bijsleutelen
aan de manier waarop we het milieu
kunnen beïnvloeden

gwen *tina*
 stevie

is de vernietiging
van kapitaal

wees niet onredelijk
gwendolyn

wat is er aan de hand?

starck noemde mij gisteren
een wereldverslechteraar
wat een onzin

hij heeft gelijk
tina
we moeten de toekomst
onder ogen zien
 wat is dit plotseling?
 ik ken jou niet meer
 gwendolyn
 waar is je liberale hart?
 wat heb je?

wat heb ik
ja
goeie vraag
wat heb ik

nog vier maanden
dat heb ik
hooguit zes
 hè?

hier tina
en hier en hier

het is uitgezaaid

hier een bal

en voor de rest

uitgezaaid

hhrrr
 hoe komt dat nu
weet ik het
 hoelang weet je dit al
sinds gisteren
 en david zei me er niks van
hij weet het nog niet
 waarom niet
ik weet het niet

ik kan niet

laat maar
ik moet
naar de ministerraad
 ja
 okee
 nee

is dat wel een goed idee
ik bedoel
moet jij niet gewoon

gwen *tina*
 stevie

 voor jezelf
dit is mijn leven
tina
ik heb niks anders
 kom op
ik meen het
 en je vertelt dit
 eerst aan mij?
carl weet het
 en verder?
nee
 meisje toch
ik ga je tot de laatste snik
bekampen *tina*
 okee
 de witte ridder
nee
gewoon

ik hoef niks meer nu
partijdiscipline
electoraat
lobbying
ze kunnen me allemaal
niks meer maken

ik ben vrij nu

begrijp je dat?
 het zal lelijk worden
dat weet ik
 iedereen zal zich tegen je keren
misschien
 ik ook

ja
 ik ga dit hard spelen

ja
 dat moet ik

ja
 dat weet je

ja
 okee

ja
 okee
 goed

ga nu maar
 ja

 hou je sterk
onderschat me niet
 we zien mekaar

egon *carl*

12.

egon starck

bizarre naam
mijn moeder is oost-duitse

ik ben genoemd naar de laatste partijsecretaris
krenz heeft honecker ten val gebracht
en de muur gesloopt
twee dagen later
werd ik geboren
 egon krenz
 de held

hij is veroordeeld
als lid van het politburo
drie jaar gevangenis
en vier jaar taakstraf

op de luchthaven van berlijn tegel

smerigste job die ik ooit heb gedaan
 wat
bagage laden en lossen
op handen en voeten
in het ruim
valiezen stouwen
in weer en wind
in de dampende hitte van het tarmac
of in de bijtende kou

het blijft heet hier

als je wil
dat er iets verandert
moet je lastig doen
neen zeggen
stoppen
met instemmen
je stinkt

een crisis komt er nooit vanzelf
ze ontstaat pas als mensen
hun hakken in het zand zetten
 ik ga douchen
slavernij was geen crisis
tot de slaven en abolitionisten
er een crisis van maakten
racisme was geen crisis
tot rosa parks
en king
en malcolm x er een van maakten
seksuele discriminatie was geen crisis
tot de feministen er een van maakten
apartheid idem dito

spreek luider
ik versta je niet

en de olie is geen crisis
tot wij er een van maken

egon *carl*

oliemaatschappijen
autofabrieken en
vliegtuigbouwers
krijgen nog steeds overheidssubsidies
voor hun R&D afdelingen
omdat ze onderzoek doen
en personeel aan het werk zetten

begrijp jij daar iets van

het putje is verstopt

onder politici
en onder professoren zijn er
net zoveel domme mensen
als onder politieagenten
poetsvrouwen en postbodes
wist je dat
in elke sociale subgroep
ben jij nu in
alliteraties aan het praten?
of die nu wordt
opgesplitst
naar geslacht
inkomen of opleiding
20% intelligente mensen zitten
40% gewone mensen

en 40% idioten

is dat haar?

we hebben morele
rekoefeningen nodig
dat is geen haar
hersengymnastiek
training
om snel beter te worden
in neen zeggen

ik heb me nog nooit
beziggehouden
met moraal
eigenlijk

wat?

ik hou me eigenlijk
alleen bezig
met cijfers
efficiëntie

en daarmee spelen

sneller zijn dan anderen
leuk

je ziet toch waar we hier
waar we hier op afstevenen?

wat we nodig hebben
om de instorting van ons klimaat te
te voorkomen
is de inkrimping van ons gebruik
van grondstoffen

wat ons economisch model
nodig heeft

egon *carl*

om instorting te voorkomen
is ongebreidelde groei

dat zijn tegengestelde belangen
en er kan maar één
één set regels
worden veranderd
en dat zijn niet
de wetten van de natuur

wij kunnen eerst zijn egon

we leven in een strijd tussen
tussen kapitalisme en planeet

en op dit moment wint het
wint het kapitaal op zijn sloffen

als je nu
in de afvoer van het doucheputje
een mini waterkrachtturbine zou stoppen
en je doet dat
in alle putjes van de wereld –

de saudi's en de amerikanen
blijven investeren in de zoektocht
naar olie en gas
het is de laatste
de laatste suïcidale stuiptrekking
van een drugsverslaafde

tuurlijk

om de waarde van hun aandeel
hoog te houden
of te laten stijgen
moeten ze aantonen
dat er nog olie genoeg is
dat het kraantje blijft lopen
anders zakt het aandeel
en bloedt de firma dood

dus graven ze dieper
op de zeebodem
of in de teerzanden van canada
of pompen ze chemische rotzooi
de krochten van de aarde in
om schaliegas te winnen

allemaal belachelijk inefficiënt
maar ze houden het hoofd boven water

ze hebben tijd gekocht
nog even

maar waarom
dit is een aflopende markt
wie heeft hier nog aandelen in?

ik
een paar

hè?

short vooral
waarom?

omdat ze op een nieuwe voorraad zitten van
8.500 miljard vaten
dat is hoeveel co2?
2,31 kg per liter
2.795 gigaton

egon *carl*

carl

als we de temperatuur
hier op aarde
niet meer willen laten stijgen dan
dan 2° celsius
mogen we de volgende 35 jaar nog
nog maar 565 gigaton co2
de atmosfeer in spuiten
dat spul moet in de grond blijven
tweeduizend – hoeveel?

2795 gigaton
dat is een dodelijke overdosis
en het businessmodel
van saudi-amerika
bestaat erin
dat spul op te pompen
en te dealen

ja natuurlijk

jij zit in die markt

ja natuurlijk

hun businessplan
is niet meer of niet minder
dan de vernietiging
van de aarde

van de mensheid

wat?

de aarde overleeft het wel
alleen de mensheid niet

dat maakt jou medeplichtig carl

hun businessplan

is niet meer of niet minder

dan de vernietiging

van de mensheid

ik ga short

ik probeer alleen wat geld te maken

van hun dalende beurswaarde

geen paniek

je moet ermee stoppen

hoe meer hun aandeel zakt

hoe meer ik kan cashen

wat?

ik heb swaps op de hele business

wat?

wall street voor beginners

we moeten cold turkey gaan

carl

trust me

i know what i'm doing

we moeten klaarstaan

met ons smartgrid

carl

als je je eigen markt wil maken

moet je hun zakenmodel

vernietigen

voor het ons vernietigt

deal

wat?

dan vernietigen we hen

is dat een grap?

–

deal?

deal

bel diane

dan bel ik david

diane

we gaan nu in actie komen

nico luc
 tina

13.

gwendolyn
dreigt ermee
ook reactor 2 plat te leggen
 is die zot geworden?
ze beweert dat het gebruik
van onze kerncentrales
nieuwe investeerders
benadeelt
 en dan?
het is duidelijk luc
dat er iets moet gebeuren
 waar haalt ze dat plots?
geen idee
 dan komen we helemaal
 de winter niet door
volgens haar wel

kijk luc
we moeten iets doen
 ja
op de vloer
in de media
en achter de schermen
 wat bedoel je
er werkt 1000 man
in zo'n reactor
het gros daarvan
moet in tijdelijke werkloosheid

die mannen en vrouwen
wonen grotendeels
in jouw stad
luc
als ze nu ook nog dreigt
een tweede centrale te sluiten
gaat het over 2000 man
en gaat letterlijk het licht uit

de minister verliest de pedalen
 ben je uit op haar ontslag?
ze is kwetsbaar
 ja
 veel vrienden heeft ze niet meer
de stroomzekerheid
de werkloosheid
en de onkunde
van de minister
dat moeten je drie argumenten zijn
in de pers
 en op de vloer?
 wat heb je voor mij?

17 windturbines
in de haven
tegen 2025
dat is werkgelegenheid
voor zeker 500 man
 het zouden jullie
 eerste windturbines zijn
ook voor ons
is het een goeie zaak
 laat je team

nico luc
 tina

 een afspraak maken
 met nico
 voor de inplanting in de haven
 eventuele onteigeningen
het ruimtelijk uitvoeringsplan
is heel duidelijk
waar het mag en waar niet
 we leasen het gebied
 aan commercieel tarief
 dat bedrag moet jouw
 perikelen
 met je huisvuilophaling
 ruimschoots oplossen
 het ziet er erg genereus uit
 tina
alsjeblief
 je mag er zeker van zijn
 dat ik niet zal nalaten
 mijn adresboek aan te spreken
 om dit vlot te laten lopen
er is nog iets
 ja
nico hier
is ondervoorzitter
van de netbeheerder
 ja
 hoezo?

–
–
ik zou hier liever
niet in betrokken –
 luc heeft je toch
 met een bedoeling
 op die stoel gezet
 neem ik aan?
 ja natuurlijk
 wat is er tina
als de netbeheerder
zijn bezwaren tegen de
heropstart van reactor 3
laat varen
en de minister zou adviseren
omwille van de stroomzekerheid
de reactor te laten draaien
zou dat –

dat kan ik niet –
ik bedoel luc
het bestuur grijpt nooit
in op de operationele zaken
dat is de directie –
 nico

het is trouwens
niet de netbeheerder
die hier iets over te zeggen heeft
maar het agentschap
voor de veiligheid –
 natuurlijk

dat begrijp ik

ik heb de indruk

dat jullie nog even
bedenktijd
nodig hebben
 dat denk ik niet

nico *tina* *luc*

luc ik weet zeker –

geef me een seintje
als je zover bent
luc

heren
tot snel

14.

simultaan

ben jij helemaal gek geworden
 ben jij helemaal gek geworden

die vrouw
 wandelt hier binnen
 met een voorstel
 om ons stroomprobleem op te lossen
 met jobs
 met een project rond hernieuwbare energie
 met een oplossing voor die smerige vuilniszakken
 die hier al maanden
 in de stad liggen
 te gisten en te stinken
 met geld

en jij laat haar hier weer buiten wandelen

ben jij helemaal gek geworden luc
 er staan verkiezingen voor de deur
 en die zullen gaan
 over stroom
 over jobs
 en godverdomme
 over vuilzakken

en over
 integriteit

over integriteit
 heb ik niks meer te leren nico
 ik heb mijn premierschap opgegeven
 uit integriteit
 dat zijn mijn kiezers nog niet
 vergeten

ze zullen het gauw vergeten zijn
 als ze hiervan horen

en van wie gaan ze dat horen
 nico
 van wie

ik kan dit niet meer luc

wat
 wat kan je niet meer

dit
 dit allemaal

het gekonkel
 het gepraktezeer
 het voor
 het tegen

ik heb een kind
 dat ziek is
 ik heb een gezin

een vrouw
 die ik nooit zie

nico

en voor wat?
 om over een paar maand
 in de krant
 te schande

nico

luc

te worden gemaakt
als de rechterhand
van een politicus
die zich verkoopt aan de industrie
ik verkoop mij niet

nee luc

nico

kijk naar jezelf
je bent vervreemd van iedereen
ik probeer deze stad te besturen
kijk naar mij

we hebben geen idealen meer
die ons gaande houden

dat is toch –

wat?

dat mag je toch niet meer –
dat is toch normaal

normaal

dat mag je toch niet meer –
verwachten

nee

we zijn geen drieëntwintig meer nico

zelfs david heeft zijn volkspelen
en zijn burgerlijke partij
opgegeven
en is nu weer gewoon
advocaat
op een groot kantoor

david heeft zijn ziel niet verloren

wat wil je –

wij wel
luc

komaan nico
je hebt
je hebt een dip
dat is alles

nee

je bent geschrokken daarnet
dat begrijp ik
maar het is het einde
van de wereld niet

nee

kom

ik moet gewoon

kom

we nemen een whisky
ik moet gewoon minder werken luc
we moeten allemaal minder werken
nico
hier

niemand zegt op z'n sterfbed
had ik maar wat meer uren
op kantoor gesleten
toch?
hèhè
kom op
hier

ik stop ermee
luc

nico!

egon *carl* david

15.

david
kom binnen
ga zitten
we hebben iets
luister

egon

toen de soemeriërs
hun irrigatiekanalen begonnen
begonnen aan te leggen
soemeriërs
ontstond er een eerste landbouwsysteem
dat moest
dat moest gemanaged worden
afspraken moesten genoteerd
getallen bijgehouden
voorraden geïnventariseerd
dus vonden ze
TIKTIKTIK
rond 3000 voor christus
het schrift uit
spijkerschrift
dus de combinatie
van een nieuwe logistieke ontwikkeling
irrigatiekanalen
met een nieuw communicatiesysteem
TIKTIKTIK
zorgde eigenlijk voor de allereerste
de allereerste officiële industriële revolutie

toen de stoommachine werd
uitgevonden
james watt
ontstonden overal fabrieken
en kregen we ook treinen
snel vervoer
en kon de drukpers plots op volle toeren draaien
massacommunicatie
zodat schoolboeken
goedkoop en beschikbaar werden
en onderwijs toegankelijk
dat leverde
dat leverde geschoolde arbeid op
de combinatie van een
nieuwe energiebron
met een nieuw communicatiesysteem
leidt weer
WOESJ
tot vooruitgang
de industriële revolutie

honderd jaar later
elektriciteit
zorgt voor een flexibeler productie
niet één grote centrale motor
die met een aandrijfriem
de hele fabriek aan de gang houdt
neen
vele kleine elektromotoren
verspreid over de verschillende afdelingen

egon *carl* *david*

en eenrichtingsverkeer via
radio en telegraaf
 nieuwe energie
 plus communicatie
 WOESJ
 de tweede industriële revolutie

zestig jaar geleden
kernenergie
televisie
de eerste computers
satellieten
 WOESJ
 de derde industriële revolutie

en vandaag
en vandaag opnieuw
hernieuwbare bronnen
die ons onafhankelijk maken
van grondstoffen
wind en zon die we maar hoeven te vangen
en te verdelen
gedecentraliseerd
en dat kan
want we beschikken
over het internet
dat iedereen met iedereen verbindt
 nieuwe energie
 nieuwe communicatie
 het wereldwijde web meets wind en zon
 WOESJ
 de vierde industriële revolutie

 okee
 dat weten we
 waar willen jullie naartoe

david

we zitten midden in
een nieuwe
industriële revolutie

de oude systemen
zijn anomalieën
anachronismen
waar we ons aan vast klampen

ze moeten eraan

ons hele systeem
is gebaseerd op
gemotoriseerd privévervoer
met inwendige verbrandingsmotoren
die een laag rendement halen
veel verbruiken en vervuilen
we hebben daar
internationaal
een ongeziene infrastructuur voor aangelegd
met grootschalige netwerken van
autosnelwegen
garages
parkings
en tankstations
waar we ons kunnen laven

egon carl david

aan diesel en benzine

en we vinden dat normaal
alsof het altijd al zo was
en altijd zo zal blijven

we moeten buiten dat kader denken

ons elektriciteitssysteem
is grootschalig
gecentraliseerd
éénrichtingsverkeer
en draait
fossiele brandstoffen
olie
aardgas
steenkool
uranium

één tekort of een scheurtje
in een reactor en we slaan in paniek

omdat we afhankelijk zijn geworden

we zijn afhankelijk

snappie?

wat

dit moet stoppen

het zijn systeemfouten

die vertakt zijn
tot in de kleinste vezels
van onze samenleving

we gedragen ons nog steeds
alsof we ergens
eind 19^{de}
begin 20ste eeuw
leven

en?

een kalkoen
zal zichzelf niet slachten
david

hè?
jongens
ik ben niet mee
waarom moest ik zo dringend komen?

david
dit is het plan
één
bied alternatieven
twee
sue the bastards

sue the bastards?

we klagen de hele fossiele industrie aan

egon carl david

een accountant
en een jurist
en je hebt een coöperatieve
vooruit
wanneer beginnen we eraan?

power to the people

jongens
dit is verschrikkelijk naïef allemaal

zijn wij naïef?

misschien

egon
wat denk jij

we hebben ook nog de hypertube

ik weet niet of dit van
bijzonder veel
realiteitszin getuigt
carl

wie realiteitszin heeft
ziet wat er is
wie over mogelijkhedenzin beschikt
ziet ook
wat er kan zijn

is er een ingenieur in de zaal?

nu we toch even bezig zijn
gewoon onder ons

nog?

en een accountant?
kom
niet verlegen zijn
meestal verlegen types
accountants

en juristen?
advocaten?

okee
we zullen jullie zodadelijk
een sticker geven
de ingenieurs paars
de accountants groen
de juristen roze
dan kan u mekaar na de voorstelling
even opzoeken
en een windmolencoöperatieve opstarten
als u een groepje vormt
met van elke kleur
één iemand

dan zijn we vertrokken
dit meen je niet
dan kunnen we hier vanavond
meteen een aantal coöperatieven opstarten

als er dan ook nog lokale politici bijzitten

egon carl david

ja?
iemand?
dan kan het meteen een publiek-coöperatieve
samenwerking worden
carl?
ongezien in ons land

maar in Duitsland bijvoorbeeld
of Denemarken
intussen heel gewoon

in Duitsland werden
sinds de ramp in Fukushima
al minstens 72 nieuwe stadsbedrijven opgericht
die hernieuwbare energie leveren
aan hun bewoners

en dan heb ik het niet over kleine gemeentes
maar over grote steden als
Hamburg
München en Stuttgart

in Stuttgart
is de stroomvoorziening
in handen van de stad én
een burgercoöperatieve samen
ze leveren groene stroom
aan 95% van de gezinnen

en omdat winstmaximalisatie
niet de doelstelling is
wordt de energie goedkoper
voor de burger
terwijl de Duitse steden
de kleine winst die nog steeds
gemaakt wordt
kunnen herinvesteren

in andere diensten

als zorg en onderwijs

het kan

vandaag zijn miljoenen desktops
met elkaar verbonden
en die miljoenen computers bij elkaar
hebben een gigantische rekenkracht
groter dan die van de zwaarste supercomputer
die technologie kun je toepassen
op het elektriciteitsnet
als je zo de energiebronnen gaat delen
krijg je een krachtige
nieuwe
industriële revolutie

alles is totaal anders geworden

vroeger was communicatie gecentraliseerd
eenrichtingsverkeer
nu wordt alles gedistribueerd
alles wordt gedeeld
daar draait het om
dat is het enige woord dat je moet onthouden
gedeeld
gedeeld

egon *carl* *david*

gedeeld

twee miljard jongeren
delen video's
met de snelheid van het licht
open source
peer-to-peer
totaal open
file sharing
youtube
wikipedia
blogs
het is een revolutie

platenmaatschappijen begrepen file sharing niet
binnen een jaar of acht waren ze van de kaart geveegd

het gaat om delen
delen
delen

vroeger
mainframe computers
nu
je eigen pc
verbonden met het net
vroeger
energie uit de centrale
nu
je eigen energie

kijk straks in je eigen tuin
overall ter wereld schijnt de zon
overall waait de wind
de kern van de aarde is loeiheet
vuilnis kan omgezet worden in energie
waterkracht
getijden
duurzame energie is voorhanden
op elke vierkante centimeter van de aarde

stel
miljoenen gebouwen wekken hun eigen energie op
op daluren hebben ze een overschot
dat slaan ze op
in batterijen
en delen het met anderen

via een smartgrid
krijg je meer energie bijeen
dan wat je nu kunt produceren
met oude bronnen

power to the people
power to the people

je bent niet afhankelijk van verre mogendheden
van rusland of koeweit of –
frankrijk
van malafide multinationals
je wekt je eigen energie op

sluit je op het netwerk aan en je doet mee

het kan
david
dit is het plan

egon carl david

één
bied alternatieven
twee
sue the bastards

als we met onze rechtszaak
kleine gebruikers en
grote investeerders kunnen
zeg maar
overtuigen
om hun geld uit de olie weg te trekken

duikt het aandeel snel naar beneden
en storten de beurzen in
en dan pakken we ze hard
dan maken we de EXXON TOTALS kapot
net zoals we lehman brothers hebben kleingekregen

zeg uw prijs

ik moet dit overdenken
ik kan niet zomaar
het kantoor
de partners

ik bedoel
alleen kan ik dit niet
hier is een heel team voor nodig

ik moet een zaak kunnen maken
anders –

noot? dit gaat een noot kosten

en de uitkomst
is erg onzeker

onzeker

onzeker
is okee

hebben jullie hier al
met gwen over gesproken?

het is haar domein

het leek me
niet het moment

ja
wanneer is het voor haar
ooit wel het goeie moment?

david
hoe is het met haar?

gewoon
okee
vermoed ik

waarom?
ze heeft je niks
gezegd?
hm

wat?

wat?
godverdomme

gwen *david*

16.

waarom zeg jij
mij niks?
waarom spreek je niet
tegen mij
gwendolyn
godverdomme
ik moet het horen
omdat carl zich verspreekt

carl?

in godsnaam?

waar ben jij mee bezig?
wat is je bedoeling?

hoelang
dacht je dit verborgen te houden?

en hoe?

godverdomme
gwendolyn

ik zie je graag

ik ben hier

ik kan bij jou intrekken
of jij bij mij
maar ik laat je niet meer alleen

shit zeg

ze konden nog niks zeggen
zei je me
je moest nog een scan
en bloedonderzoek
waarom

ik snap het niet

we zijn al bijna 8 jaar –

af en aan

godverdomme

zeg dan toch iets
fok man

zeg iets

ik ga terug
muziek spelen
hè?

piano

leren
gwen

gwen *david*

het instrument is de baas

je kan het niet forceren
sneller te gaan

je moet oefenen

elke dag opnieuw

tot je het kan

jezelf onderwerpen
overgeven

het vraagt tijd
concentratie
doorzettingsvermogen

al het andere
heeft geen zin

dat valt niet naar je hand
te zetten

het dwingt je
radicaal
tot traagheid
nederigheid zelfs

stilstaan

mozart schreef zijn
sonata n° 8
in 1778

toen zijn moeder stierf
hij was toen 22

gwen

de piano staat hier ongebruikt
sinds mama stierf
ik heb er nooit bij stilgestaan
dat mij hetzelfde zou kunnen overkomen
als haar
ik was ook 22
en mijn zoon –

enfin

heb je hem al –
neen

2 klavierkwartetten
heeft hij geschreven

en in 1772 waren er 4 mensen voor nodig
om ze uit te voeren
en vandaag
250 jaar later
heb je er nog steeds
4 mensen voor nodig

en duurt het nog steeds
even lang
om ze uit te voeren

gwen david

tenzij je de rusten schraapt –
maar de muziek laat zich niet dwingen
dat is toch prachtig?

ik mag niet bang zijn david
ik mag me niet laten dwingen
ik moet durven stilstaan

ik moet durven spelen

*(muziek barst open.
duivelsdans van stevie)*

nico david
 gwen

17.

sorry dat ik zomaar binnerval

 nico
ik moet je spreken
 ik ben niet echt –
 ik weet niet of –
ik heb je nodig david

 okee
we moeten iets doen
 is marjan okee
 en joris?

neenee
ja goed
ze zijn okee
iets anders
we moeten –
ik heb
ik ben
waarom
waarom ben jij
waarom ben jij gestopt met de burgerlijke partij
 foe!
 sorry ik ben –
 gwendolyn

 wat een vraag

 omdat ik
 omdat ik niet meer kon
 ik was op
 ik had geld nodig
 en ik denk als advocaat
 meer te kunnen veranderen
 dan als activist op straat
we hebben je terug nodig
 we?

 sorry
 ik kan even niet
 heel helder denken
je had nooit mogen stoppen
 op den duur werden de volkspelen
 en de burgerlijke partij
 door iedereen
 okee
 gevonden
 meer niet
het was wezenlijk
 het was niet meer duidelijk tegen wie het protest zich richt

 zolang dat het geval is
 kun je het even goed
 niet doen

david
 ik wil je niet teleurstellen nico
 maar ik weet niet
 of die vorm van protest
 nog iets voorstelt
 of het niet zwak en nutteloos is

 we weten niet meer waar de macht zit

nico david
 gwen

tegenwoordig

niet meer bij de overheden
zoveel is duidelijk

kom
iets drinken?

de mensen interesseert het ook niet meer
shoppiness!
dat interesseert ons
het idee dat ons geluk te koop is
in de winkelstraten van de stad

we kunnen op zondag
een progressieve krant lezen bij ons ontbijt
verontwaardigd zijn
over een nieuwe nederzetting
op de bezette westelijke jordaanoever
en tegelijk een paar jaffa appelsienen persen
we kunnen verheugd lezen
over de positie van
max verstappen in de formule 1
een low-cost-vluchtje boeken naar gran canaria
en voor de groenen stemmen
we kunnen met onze SUV de kinderen oppikken
van de jeugdbeweging
en hen thuis
in onze laagrendementswoning
biologisch eten geven

we kunnen zonder tegenspraak
tegelijk alles hebben en zijn
je klinkt als je vader

we moeten ons opnieuw burgerlijke partij stellen
david

de burgerlijke partij
prachtig

de kern van het probleem is
dat we allemaal deel uitmaken
van een wereld die gebouwd is
door het neoliberalisme
ook
als we toevallig
critici zijn
van dat neoliberalisme
met ons gemopper
en getwitter
geflashmob
en ge-occupy

het minimaliseren van
elke collectieve actie

is doorgesijpeld in vrijwel elke
overheid op de planeet
elk mediakanaal
elke universiteit
elk gezin

kijk naar het vuilnis
in deze stad
het stapelt zich op
en niemand schijnt erom te malen

nico david
 gwen

wat haalt die actie van die mannen
dan eigenlijk uit

ik had gehoopt in jou
een medestander te vinden

we zien het niet meer
we zitten economisch
politiek en
cultureel gezien vast
we zien geen alternatieven meer

pas als we dat doorhebben
david
kunnen we terug iets doen

maar nico

mensen zijn te zeer met zichzelf bezig
ze zijn niet bereid om nog iets op te offeren
of wat dan ook te doen

we offeren alles op david
we offeren onze pensioenen op
onze arbeidsrechten
onze schone kunsten
we offeren ons gezinsleven op
aan langere werkdagen
aan constant bereikbaar zijn
met onze smartphones en laptops
we aanvaarden dat de bus en de trein steeds duurder worden
terwijl de uurregeling achteruit gaat
dat onze bankkosten op twintig jaar tijd
23 keer duurder zijn geworden
zonder dat de dienstverlening 23 keer beter is geworden
we sturen onze kinderen naar scholen
met steeds vollere klassen
we stoppen onze ouders
in steeds duurdere verzorgingstehuizen
met steeds minder personeel
mijn zoon is godverdomme –

we brengen voortdurend deze
collectieve offers
onder het mom van efficiëntie

groei of sterf

de deregulering van de bedrijfssector
de structurele verschuiving van openbaar bezit
naar privékapitaal

dat is aan de gang david
dat geven we op
met z'n allen
elke dag

en daar heb jij tegen gestreden

ja

we moeten opnieuw iets doen
we moeten ons verzetten
we moeten ons verzetten tegen de neiging
om luchtigjes te zeggen

nico david
gwen

allemaal om het even
ik maak het verschil niet

niets is om het even
wij maken allemaal het verschil

nico

ik heb ontslag genomen

wat
hoezo?
ik moet dit doen
nico
je werkt al voor mijn vader
zolang ik leef

ja david

wat is er aan de hand
hij heeft zich verkocht
aan ENERGO
hoe –
in ruil voor een hoop cash voor de gemeente
en een windmolenpark
steunt hij tina krimp

om de centrale terug te openen

jesus

gwen

staat er iets op papier

nee

zo slim zijn ze wel

maar wat hoopt hij –

de vuilniscrisis

hij moet nu stoppen
zich terugtrekken
de deal afblazen

je moet hem tegenhouden
jij moet hem tegenhouden

luc
david

18.

je moet er nu
onmiddellijk mee stoppen

david
ik zit in een bespreking

zeg het af

laat het niet doorgaan
papa
asjeblief
laat het zo niet eindigen
wat eindigen?
je zet je hele carrière op het spel
alles waar je hebt voor gevochten
alles waar je hebt voor gewerkt
de idealen die je ooit had
waar heb jij het over
de deal met tina
zal je voorgoed verbranden
wat weet jij daarvan?

nico?
hij is bij mij gekomen
om je te beschermen
ik heb zijn bescherming
niet nodig
nee

okee

doe wat je wil

als het oordeel van een trouwe medewerker
van een naaste vriend –

hij was er kapot van papa

en ik niet?

goed

ik had het naïeve idee
dat je misschien
voor één keer
zou luisteren

wat is dat toch met
jullie slag mensen

fuck it

bekijk het maar

de deal met tina

gaat niet door

david

ik zit nu samen

luc david

met egon starck
en carl jacobs
voor de bouw van een
stedelijk windmolenpark

niet meer afhankelijk
van buitenlandse maatschappijen
en nationale afschakelplannen

we worden zelfvoorzienend

windkracht

we noemen het fortius

een publiek privaat
partnership

nee

een coöperatief publiek
partnership

de bevolking zelf
zal aandeelhouder zijn

zeggenschap hebben
over zijn eigen stroom

wat van openbaar nut is
david
moet ook
openbaar bezit zijn

power to the people

zo simpel eigenlijk

bijna te mooi
om waar te zijn

toch?

Deel III

paradigmashift

19.

euhm

sla jij nu geen scène over?
nee hoezo?
dit gaat toch wel erg snel nu

nee
david
we moeten een sprong maken

hier moet het eindigen

en hier

moet het weer beginnen
opnieuw
opnieuw beginnen
we kunnen niet meer verder zo

tina!

zo
loopt de parabel
dan tot hier?

goed dat ik je even tref
de deal gaat niet door
tina

wat?
krijgen we plots
een wending van
de verloren zoon
en het inzicht in het goede

saulus paulus

tina
we moeten stoppen
met te denken dat de wereld stopt
aan onze voordeur

met te denken
dat de lucht wel klaart
dat iemand anders het maar
moet opknappen
met ons te verschuilen achter
de anderen
de buren
die ook niet bijdragen
de chinezen
de amerikanen
nee nee
wij moeten –

het goede doen?

ja
eigenlijk

ja natuurlijk
dat wil ik ook wel
het goede doen

luc david egon tina carl gwen nico kind stevie

we moeten
zelf
denken
ophouden te denken
wat ons voorgekauwd wordt

jesus
en
wie ben jij?

ik ben het kind
ze speelt al drie voorstellingen
de vertegenwoordiger
van toekomstige generaties

ah
okee

ik heet gwendolyn

ja natuurlijk

zelf denken wil zeggen
ons verzetten
tegen de alomtegenwoordige
verlokking
fastfood en entertainment
op elke hoek
volgens mij is dat in het latijn
panem et circenses
brood en spelen
en zo houden we ons dom
en denken we dat we geen keuze
hebben
dat alles voorbestemd is

het enige wat voorbestemd is
is dat de wereld niet groeit

de wereld wordt niet groter
integendeel
met elke nieuwe bewoner
wordt hij een stukje kleiner
voller
dus we kunnen niet blijven doen
alsof alles kan blijven groeien

stop

als we nog willen groeien
is dat alleen in de breedte

en dat zijn we volop aan het doen
met z'n allen

50 jaar geleden
was een gemiddeld theaterzitje
50 cm breed
vandaag is dat 55 cm
en weet u waarom?

omdat we dikker worden

en intussen beseffen we wel
tijdens die vlucht van 29.99 naar gran canaria
tijdens die testrit met de nieuwe volkswagen diesel
tijdens die aankoop van een onesie in de primark
dat wat we nu teveel verbruiken
er niet meer is
voor wie na ons komt
we bedriegen dus niet alleen meer
die arme naaistertjes in bangladesh

of die arme cacaoplukkertjes in nicaragua
maar we bedriegen
onze eigen kinderen
kleinkinderen
nichtjes en neefjes
en dus ook onszelf

dat inzicht
delen we
maar we veranderen niets
aan ons gedrag

kom op zeg

inzicht
dringt meestal niet door
in het gedrag
omdat
ja
omdat
gedrag
niet op inzicht berust

zo simpel is dat

dat is de
attitude-behavior-gap

inzicht leidt niet tot
gedragsverandering

gewoon

even ter info

we vertrouwen teveel op
overtuiging
als strategie
op inzicht
terwijl ik denk
de meeste mensen
die hier zitten
zijn al overtuigd
alleen brengen ze hun overtuiging
nog niet helemaal in de praktijk
omdat ze de kans niet hebben
omdat ze geen speelruimte zien
voor zichzelf

wanneer moet ik dat nog allemaal

omdat ze voorbeelden ontberen
en stimulansen
en soms gewoon ja
omdat we niet verplicht zijn

mijn oncoloog
bijvoorbeeld
is een verstokte roker

die weet natuurlijk heel goed
dat roken slecht is voor hem

hij weet dat beter dan eender wie

kan alle negatieve effecten
van het roken
met naam en toenaam benoemen
in het latijn als het moet

toch blijft hij roken

gwen *stevie* *kind* *tina*

20.

mijnheer de voorzitter
eerste minister
collega's

ik neem voor het laatst
het woord
in dit halfroond

en doe ook voor het laatst
een voorstel

de klok tikt

de klok tikt

de aarde
heeft geen nooduitgang

de aarde heeft geen nooduitgang
we weten allemaal –
we weten allemaal

we weten allemaal dat

excuseer ik heb –

we weten allemaal
dat het bijzonder dunne klimaatakkoord
dat werd afgesloten in december 2015
nu drie jaar geleden
in parijs
dode letter is gebleven

alle landen kijken mekaar aan in een soort van
klimaatpoker
maar niemand beweegt

ik denk dat we moeten bewegen
kijk uit wat je zegt
van onderuit
beweegt er al wat
wereldwijd
zetten steden
hun eigen klimaatbeleid op poten
burgemeesters wachten niet langer
op een mondiaal akkoord
ze doen het zelf

en ik had nooit gedacht dat ik dit zou moeten toegeven
maar
luc ackermans doet het zelf
 gwendolyn
hij doet het goede
 gwendolyn
hij heeft de oude spoken van zich afgeschud

intussen woont 40% van alle europeanen
in steden waar hun burgemeester
een klimaatconvenant heeft ondertekend

steden als kopenhagen
burgemeesters als luc ackermans
zijn koplopers
ze gebruiken klimaatbeleid
om interessant menselijk kapitaal
en investeringen aan te trekken

gwen *stevie* *kind* *tina*

om zichzelf te promoten als cleantech regio in de wereld

tot vandaag is in ons land
het klimaatbeleid
niet gevoerd vanuit deze regering
omdat er partijpolitieke spelletjes worden gespeeld
omdat economische belangen worden vooropgesteld
omdat dit parlement niet mee wil
 gwendolyn
 je zet je hele geloofwaardigheid op het spel
omdat we ons hebben vastgeklonken aan de fossiele industrie
 allemaal goed en wel
 maar met windmolens
 ga je de industrie niet laten draaien
stop
hou er mee op
 je weet niet wat je ontketent
excuseer

collega's
we moeten er mee ophouden
 de zon schijnt niet altijd
 de wind waait niet elke dag

één
één krachtige

één krachtige tegenstem
kan cruciaal zijn

ik wil die stem zijn
 je bent gek

ik

ik

de klok tikt

tik

dit is mijn laatste dag als minister

dit is mijn laatste dag als minister
dat is het slechte nieuws

(al zal menig fossiel uit deze vergadering
dat allicht ook goed nieuws vinden)

maar
een veerkrachtige toekomst is mogelijk
ze is al bezig
dat is het echte goede nieuws
 wat ben je van plan?
laat me gerust
het volgende zeggen
vandaag draait onze economie nog volgens
vandaag draait onze economie nog volgens
vandaag draait onze economie nog volgens het Amerikaanse model
we
we produceren veel troep
die snel kapotgaat
omdat we moeten kunnen blijven kopen en verkopen

het is het oude lineaire model
van fabriek
naar vuilnisbelt
 wat wil je dan?
 krimp?
 een nietsontziende crash is de enige inkrimping
 waartoe onze economie in staat is

gwen *stevie* *kind* *tina*

gwendolyn

maar intussen ontstaat er een nieuw model
dalende consumentenvraag
werkloosheid
dalend concurrentievermogen
dalende overheidsinkomsten
dalende sociale zorg
we hebben al decennia tijd verloren
door ons bang te laten maken
dus is het tijd voor radicale verandering
het zal de meest kwetsbaren onder ons
het hardst treffen
is die verandering mogelijk?
absoluut

is ze mogelijk zonder de logica
van het fossiele en gedereguleerde
kapitaal aan te vechten?

geen schijn van kans

hoor jij jezelf bezig?

de wereld is radicaal aan het veranderen
dat is bezig
dus moeten we ons niet afvragen
of alles bij het oude moet blijven papa

we moeten ons afvragen
of deze verandering zich zal voltrekken
door opbouw
of door verval
gwendolyn
by design
or by disaster
ik kies voor het eerste

het is tijd
om het voorbeeld van
luc ackermans te volgen

en de spoken uit het verleden
af te schudden
dit hele discours is ongeloofwaardig
dames en heren
collega's

het is tijd
om te kiezen voor een nieuw model
circulair
dat de kringloop sluit
en afval gebruikt als nieuwe grondstof
mocht het nu nog komen
van een groene jongen
waarom hebben we daar nog niet eerder aan gedacht?
maar uit de mond van een liberale politica
klinkt het alleen maar verdacht
omdat dat alleen kan
als er nieuwe businessmodellen komen
het is naïef
of gewiekst
één van de twee
waarbij bedrijven geen producten meer verkopen
maar diensten ter beschikking stellen
denk jij werkelijk

gwen *stevie* *kind* *tina*

dat we de economie zullen redden
met diensten alleen?
door naar de kapper te gaan?
of naar de pedicure

het privébezit van laptops
gsm's
auto's
is voorbijgestreefd
delen in plaats van hebben
diensten in plaats van producten
gedeeld collectief eigendom in plaats van privébezit
zo heb ik je toch niet grootgebracht?

gwendolyn
producten blijven eigendom van het bedrijf
dat er alle baat bij heeft dat het product degelijk is
dat het kan gerecycleerd worden
en de kostbare materialen hergebruikt
ben jij plots toegetreden tot de geheime orde
van de geitenwollen sok?

dat bedrijfsmodel bestaat al
citius is zo'n voorbeeld
cambio is zo'n voorbeeld
jonge mensen begrijpen dit
wie ouder is dan veertig
is er bang voor
natuurlijk!
omdat wij de sovjets nog hebben gekend

in het oude model
betalen consumenten elk jaar opnieuw veel geld aan energie
dat geld lekt weg uit europa
richting rusland
saudi-amerika
het levert niets op
het vergroot onze autonomie niet
integendeel
het maakt ons kwetsbaar
ik wil dit niet meer horen
gwendolyn

in het nieuwe circulaire systeem
investeren we in lokale bedrijven
lokale diensten
in recyclage en hernieuwbare energie
gwendolyn
voor je eigen bestwil –

gebouwenrenovatie is goed voor
2 miljoen jobs in europa
die niet geoutsourced kunnen worden naar china
we sturen onze huizen niet op om ze daar te isoleren
neen dat zal hier moeten gebeuren
dit geld blijft plakken in europa
in ons land
in onze steden
en de jobs die ermee samenhangen
blijven ook lokaal
en zorgen op langere termijn
voor een veel duurzamer economisch model
dan het oude lineaire model uit de vorige eeuw

een veilig klimaat
leefbare steden
jobs
lagere energiefactuur
meer autonomie

dit zijn dingen
die we allemaal

gwen *stevie* *kind* *tina*

zelf
hier en nu
kunnen doen

dames en heren
collega's

het is tijd

het is tijd om de olie
in de grond te laten
mijn hart kan dit niet aan

fossiele brandstoffen zijn zeldzaam en duur
en iedereen wil ze
u en u en u en u en ik
ik ook
dus belanden we in een dolgedraaide
logica van vraag en aanbod
en omdat iedereen ze wil
hebben we legers nodig om ze te beschermen
met foute geopolitiek en oorlog tot gevolg
de gevolgen zijn niet te overzien
ik krijg hier barstende
koppijn van

dames en heren
het is tijd om het fossiele tijdperk
te begraven
ik moet hier weg
we moeten af
van geopolitiek

gwendolyn

omdat geopolitiek
gekenmerkt wordt door
territoriumdrift en
nationale belangen

het is tijd
voor biosfeerpolitiek
omdat we één biosfeer delen
los van nationale belangen
die wezenlijk is
voor ons voortbestaan
gebeurt dit werkelijk?

het is tijd
om te beseffen
dat fossiele brandstoffen
meer kwaad doen dan goed

het is tijd voor een testament

fossiele brandstoffen

moeten in de strafwet

ben jij gek geworden

collega's
er zijn in het verleden
vaak toespelingen gemaakt
op het fortuin
dat ik erfde van mijn vader
stop!
de beleggingen die ik er mee heb gedaan
hou op gwen

gwen *stevie*
 kind *tina*

wees toch voorzichtig
ik zet vandaag al dit geld in
om een rechtszaak aan te spannen
tegen de olie-industrie

je vader draait zich om in zijn graf

dames en heren
het is tijd
om ons burgerlijke partij te stellen
je maakt mij kapot
gwendolyn

het is tijd
om onszelf en onze kinderen
uit te roepen
tot klimaatschuldeiser

papa
ga weg

net zoals bolivia
ecuador

palau
en hawaiï
al hebben gedaan

ga
gewoon
weg

dames en heren
mijn tijd is op

voor mij rest er geen hoop

maar voor u
is het niet te laat

hoop

hoop is geen blind optimisme
hoop ontkent de grootsheid van de taak niet
die voor ons ligt
of de hindernissen en tegenstand
die we op onze weg zullen ondervinden

wie hoopt
blijft niet op de zijlijn
en is niet bang voor een gevecht

hoop is wat diep in onszelf
aandringt dat
zelfs al wijst alles op het tegendeel
dat er iets beters op ons wacht
als we maar de moed hebben
er naar te reiken
er voor te werken
en te vechten
dat we ons lot in eigen handen hebben

wij
de mannen en vrouwen
die niet tevreden zijn
met de wereld zoals hij is

maar die de moed hebben
de wereld te maken
zoals hij zou moeten zijn

21.

mijnheer de voorzitter
eerste minister
collega's

er zijn duizenden redenen
om iets niet te doen

effectieve manieren
om ons gedrag te veranderen
vragen een mix van instrumenten

alleen de overheid
beschikt over de middelen
om ze allemaal tegelijk in te zetten
maar eigenlijk kan iedereen

altijd
overall

een actieve rol gaan spelen

wij dus ook

we moeten voorwaarden scheppen
we moeten aanmoedigen
we moeten voorbeelden stellen
we moeten verbonden smeden

in het engels noemen we het de 4 e's

enable
encourage
exemplify
engage

ENABLE betekent
voorwaarden scheppen
alternatieven aanbieden
kansen creëren

zodat het niet alleen de moedige enkeling is
de alternativo
die tegen de stroom in zwemt
maar dat de stroom zelf
van richting verandert
en iedereen
op die nieuwe stroom
kan meedrijven

ENCOURAGE betekent
aanmoedigen
of ontmoedigen

het makkelijkst kunnen we dat
door belastingen

meer belastingen?

belast wat stom is
slecht voor mens en planeet
en stel vrij van belasting
wat goed is
arbeid bijvoorbeeld

externe kosten
kwalijke neveneffecten
zoals uitstoot
ontbossing

luc david egon tina carl gwen nico kind

odeloos transport
moeten in rekening worden gebracht
en duurzame keuzes
moeten fiscaal worden aangemoedigd

de fiscus
als wereldverbeteraar

EXEMPLIFY betekent
geef het goede voorbeeld

practice what you preach
walk the talk

put your money where your mouth is

ENGAGE betekent
smeed verbonden

creëer engagement
door mensen te betrekken

te verleiden

waarom kiezen voor het duurzame alternatief?
omdat het aantrekkelijk is
creëer een draagvlak

enable

encourage
exemplify
engage
enable

encourage
exemplify
engage
om deze verandering
te verwezenlijken
moeten we overheid
bedrijven
scholen
labo's
universiteiten

maatschappelijke organisaties
en individuele burgers

samenbrengen en
enthousiasmerende
visionaire
en uitdagende toekomstbeelden
uitwerken

enable

encourage
exemplify
engage
enable

encourage
exemplify
engage

22.

mijnheer de voorzitter
collega's

we kunnen ons
complexe
elektrische afval
uit smartphones
tablets
pc's en laptops
op een duurzame manier recycleren

een ton kapotte mobieltjes
computers of ander elektronisch afval
bevat zestig keer zoveel goud
als een ton gouderts
okee
edelmetaal in elektronisch afval
is bovendien een stuk makkelijker te oogsten
okee
goud
koper
palladium
lood
nikkel
tin
antimoon

geschat wordt dat nu al
30 tot 40% van de wereldvraag
naar zeldzame metalen
hiermee gedekt kan worden
okee

en het is nog maar het begin

we noemen het urban mining
de nieuwe mijnbouw

het kan

okee

in het duitse minden
en in het belgische houthalen
werd begonnen met het afgraven
van de vuilnisbelten
uit de jaren 70 en 80
ongeveer de helft van het afvalmateriaal
zoals staal
koper en andere metalen
kunnen gerecycleerd worden tot grondstoffen
met de rest van het materiaal
wordt via een nieuwe plasmatechnologie
groene energie geproduceerd
de ontginning van 1 stortplaats
zou naar schatting
20 jaar lang
energie opleveren
voor 200.000 gezinnen

duitsland schat alleen al
de waarde van het afval
op zestig miljard euro

luc david egon tina carl gwen nico kind

er bestaan 150.000 tot 500.000 stortplaatsen
in europa
die we kunnen ontginnen

onze vuilnismannen
worden de goudzoekers
van de 21ste eeuw

we noemen het
enhanced landfill mining

het kan
en we zijn er net mee begonnen

okee

wat kunnen we nog doen?
we kunnen vragen stellen
voorstellen lanceren

u hoeft het niet per se met ons eens te zijn

het autovrij maken van de binnenstad
tol heffen voor vervuilend verkeer
die opbrengst investeren in openbaar vervoer
lightrailverbindingen
energiewonende wonen
repair café's
upcycling

compacte steden met hoge bevolkingsdichtheid
stadslandbouw

voedsel van lokale boeren

fietspaden

fietsstraten

fietsostrades

we kunnen een wereldparlement
van burgemeesters oprichten

ter vervanging van de verenigde naties

omdat burgemeesters dicht bij hun stad staan

minder partijpolitiek gebonden zijn

de handen aan de ploeg durven slaan

omdat burgemeesters zich

meestal niet laten leiden door

tegengestelde nationale belangen

en bottom-up werken

we kunnen delen wat we hebben

lenen

ruilen

elke persoon in het westen

beschikt naar schatting

over 10.000 spullen

die cijfers zijn voor 2015

en het worden steeds meer spullen

maar omdat er niet meer uren

in een dag gaan

en niet meer dagen

in een jaar

wordt de tijd die we besteden

aan elk object

steeds korter

tot je slechts

verwordt tot doorgeefluik

van fabriek

naar afvalhoop

wist u dat
de gemiddelde boormachine

luc david egon tina carl gwen nico kind

alles samen over de jaren
slechts 13 minuten gebruikt wordt in totaal?
heeft u zich al gerealiseerd dat u uw auto
gemiddeld maar 1 uur gebruikt per dag
en dat hij dus 23 uur stilstaat?

dankzij het internet
kunnen we gemakkelijk netwerken opstarten
om spullen met mekaar te delen en te ruilen
we kunnen coöperatieven opstarten
samenwerking
zonder winstbejag
peer to peer
noemen we dat
onder gelijken
een bijdrage leveren
niet voor de winst
maar om de dingen
te verbeteren
voor het algemeen nut
iemand die meewerkt
aan pakweg wikipedia
doet dat uit vrije wil
om de dingen steeds beter te maken
niet om ze te verkopen

het kapitalisme werkt omgekeerd
het produceert goederen
om ze te verkopen
of ze nu deugen of niet

mijnheer de voorzitter
collega's

waarom zijn we
sinds de jaren 80
steeds harder gaan werken
terwijl we rijker zijn dan ooit?
we hebben economische groei
niet meer in vrije tijd omgezet
maar in spullen

terwijl robots steeds slimmer
en goedkoper worden
is het steeds duurder geworden
om werklozen aan te werven
we weten dat er een trend is
tot robotisering op de werkvloer
dat kan leiden tot
structurele werkloosheid
en groeiende ongelijkheid

tenzij we ons verlossen van het dogma
dat we moeten werken voor ons geld

want de arbeidsmarkt
wordt een steeds slechter middel
om de welvaart te verdelen
maar als we robotisering beantwoorden
met een kortere werkweek
en een basisinkomen
is dat de oplossing voor bijna alles

stress
werkloosheid
discriminatie
ongelijkheid
vergrijzing
ongelukken
files

luc david egon tina carl gwen nico kind

klimaatverandering
ons bruto binnenlands product
meet alles wat verhandeld en betaald wordt
goederen
voedsel
arbeid
diensten
maar ook zwartwerk
prostitutie
ongelukken
files
alles wat vergoed moet worden
het BBP meet alles
behalve wat het leven
de moeite waard maakt

vriendschap

familie

liefde

schoonheid

natuur

respect voor levende wezens
voor eetbare dingen
gedane arbeid

cultureel of natuurlijk erfgoed

een boom die ons heeft overleefd

wij vinden kennelijk dat de waardevolste dingen
onbetaalbaar zijn

waarom

moeten wij het goede doen?

dit klinkt heel katholiek opeens

omwille van het goede zelf

het goede

heeft het vermogen

zijn eigen beloning te zijn

enable

encourage

exemplify

engage

enable

encourage

exemplify

engage

23.

even een oefening in
uw toekomstvaardigheid

in het testen van uw mogelijkhedenzin

hoe wil u herinnerd worden?

wat wil u hebben bijgedragen
in pakweg 2030

waar wil u trots op kunnen zijn

wat zal u hebben bijgedragen
aan een betere wereld?

zal hebben bijgedragen

dat noemen we
in de nederlandse spraakkunst
de voltooid toekomstende tijd

zal hebben gedaan

als u voor zichzelf
even die vraag stelt
en er ook een antwoord op formuleert
dan hoeft u vervolgens
alleen maar
een retro-planning te maken
stapsgewijs
terug te keren
naar vandaag
en telkens tussentijds

opnieuw die vraag stellen

als ik in 2030
bijvoorbeeld
een windmolencoöperatieve
zal hebben opgericht
dan moet ik in 2029 ten laatste
of in 2028
en zo terug

vooruit herinneren

en als u dan weer bij ons bent

dan weet u meteen
wat u te doen staat morgen

luc david egon tina carl gwen nico kind stevie

24.

dames en heren

voor u zichzelf gaat
censureren
omdat u vreest
dat wat u zelf bedenkt
onmogelijk zal blijken
toch even dit

alle mijlpalen van de beschaving
worden aanvankelijk
als een utopie beschouwd

het enkelvoudig stemrecht
de 40-urenweek

de gelijkheid van man en vrouw

de afschaffing van de kinderarbeid

de slavernij
de apartheid

de invoering van het rookverbod

al deze dingen moesten worden bevochten

utopieën
worden in eerste instantie
op drie gronden bestreden

één

futiliteit

het kan niet

twee

gevaar

de risico's zijn te groot

drie

perversiteit

het ontardt in zijn tegendeel

maar kort nadat utopieën
zijn ingevoerd
ervaren we ze
als de normaalste zaak van de wereld

de werkelijkheid
is niet onveranderlijk

alles zou anders kunnen zijn

maar de transformatie
van de samenleving

is onvermijdelijk ook
de transformatie van ons eigen leven

utopieën
kunnen de manier waarop
de wereld draait vandaag
ontmaskeren
als slechts één
van vele mogelijkheden

dames en heren

voorspellen is moeilijk
vooral als het om de toekomst gaat

luc david egon tina carl gwen nico kind stevie

wij weten niet
hoe de maatschappij
er over 20 jaar
uit zal zien

we beschikken niet
over een masterplan
maar wel over een veelheid
aan ideeën en initiatieven
die we moeten verderzetten
ontwikkelen
onderzoeken
uitwerken of afbreken
trial and error
getest en goedgekeurd
vallen en opstaan
om die reden
zal de transformatie
hoe ze er ook moge uitzien
tegenstrijdig
divers
en ongelijktijdig zijn

sommigen
zijn er al
de meesten
komen met vertraging
eerst worden
de first movers
als fantasten beschouwd
dan als avant-garde
niet iedereen zal tegelijk
arriveren in de toekomst
anderen zijn onderweg
ten slotte
als voorbeeld

mijnheer de voorzitter
eerste minister
collega's
er is geen meerderheid nodig
om de samenleving te veranderen

slechts 3 tot 5%
van de bevolking
is genoeg

om tijdens de koffiebreek

in de sportclub
op een begrafenis
waar maakt niet uit
de kiem van verandering te planten
bij hun toehoorders

als in alle lagen van de bevolking
3 tot 5% van de mensen
in elk beroep
de dingen anders beginnen aan te pakken

dat wordt geen harmonieuze babbel
het kan er stuiven
niemand hoeft het eens te zijn
maar we zetten door
in het verzet
schuilt alle hoop

luc david egon tina carl gwen nico kind stevie

3 tot 5%

van alle ondernemers

3 tot 5%

van alle professoren

van alle huisvrouwen

van alle garagehouders

3 tot 5%

van alle babysits

3 tot 5%

van alle dakwerkers

van alle leerkrachten

en leerlingen

3 tot 5%

van alle theaterbezoekers

van alle

vakbondsafgevaardigden

3 tot 5%

van alle werklozen

burgemeesters

bewindslui

gemeenteraadsleden

3 tot 5%

van alle accountants

en ingenieurs

3 tot 5%

van alle beleggers

3 tot 5%

van alle agenten

acteurs

advocaten

artsen

apothekers

ben jij nu weer in alliteraties
aan het spreken?

dames en heren

alles zou anders kunnen zijn

niets is krachtiger dan een idee
dat haar juiste tijd gevonden heeft

u alleen kan de dingen veranderen

niets is om het even

dames en heren

wie op korte termijn denkt
verliest elk dieptezicht

we leven niet
in een tijdperk van verandering

we leven
in een verandering
van tijdperk

dus sluit bondgenootschappen

houd rekening met tegenslag

hou op met in te stemmen

bied verzet

maak plezier

dit zal veel van ons vragen
er bestaat geen model
voor een verandering van deze orde

luc david egon tina carl gwen nico kind stevie

het zal op grote weerstand stoten

maar het kan

we sturen mensen naar de maan
we zenden missies naar mars

wir schaffen das

we moeten eigenlijk alleen maar
beslissen
dat we het willen

stel
dat het allemaal flauwekul is
en we helemaal voor niks
een betere wereld scheppen

dames en heren

nu is het aan ons

de toekomst is onbeslist

stijn devillé
oktober 2015.